Qodobka 183aad

Haddii qofka qaatay wax uusan muteysan uu yahay mid awooddiisu ay dhiman tahay, sameyn karina heshiis, waxaa qasab ku ah oo keliya inuu magdhawo inta uu ka maaleystay.

Qodobka 184aad

Oogidda dacwadda ku saabsan soo celinta waxa aanan la muteysan waxey muddadeeda ku egtahay saddex sanna-dood laga billaabo maalinta qofka waxaasi bixiyey uu ogaaday inuu xaq u leeyahay soo celintaasi, mararka kale waxey muddadu ku egtahay 15 sano laga billaabo maalinta xaqaasi uu dhashay.

QEYBTA II

MAAMULID MACAAMILEED

Qodobka 185aad

Maamul macaamilo wuxuu jiraa, markii qof uu xilsaar-neyn uu u qabto asagoo og maamul macaamaleed oo degdeg ah qof kale iyo magaca qofkaas.

Qodobka 186aad

Maamulka macaamalka wuu jiraa xataa haddii uu maa-mulaha uu qabto hawsha qofka kale, asagoo ku dhex jiro mu-caamalo asaga u gaar ah, sababtoo ah, labada mucaamal oo isku xiran, taas oo aan la qaban karin iyadoo aan la qaban tan kale.

Qodobka 187aad

Xeerka nidaaminaya wakaalashada ayaa la dabaqayaa, haddii qofka danta leh uu oggolaado shaqada uu u qabtay maamulaha.

Qodobka 188aad

Maamulaha waa inuu wadaa hawsha uu billaabay ilaa qofka danta ku lihi hawsha uu ka helo awood uu ku qabsado hawshiisa. Sidoo kale waxaa waajib ku ah inuu ogeysiiyaa isla marka ay u suurtowdo qofka hawsha loo qabtay.

Qodobka 189aad

1. Maamulaha waa in uu ku shaqeeyaa dadaalka aabaha wanaagsan ee qoyska ee xil kaska ah, wuxuuna mas'uul ka yahay gefkiisa, hase yeeshee garsooraha waa u bannaan tahay inuu dhimo qaddarka magdhawga ee lagu yeeshay maamulaha sabab ka timid falka dhibaata keenaya ee uu keenay gefkiisa, haddii ay jiraan duruuf la gareysan karo.

2. Haddii maamulaha uu wakiisho dad kale, qaar ama dhammaan hawshiisa, wuxuu mas'uul ka yahay tasarufka qofka uu wakiishay, taasoo aan waxba u dhimeynin xaqa qofka danta ku leh hawsha, isagoo khaas ahaan u dacweysan karo kan la wakiishay.

Qodobka 190aad

Maamulaha waxaa saaran isla waajibaadka wakiilka (mandatario) inta ku saabsan kharaj celinta wixii uu ku helay maamulka iyo bandhig xisaabeed.

Qodobka 191aad

1. Haddii uu dhinto maamulaha dhaxaltooyadiisa waxaa saaran waajibaadka dhaxaltooyadda wakiilka (mandatario) sida waafaqsan qodobka 625.

2. Haddii uu dhinto qofka hawsha danta ka leh, maamulaha waxaa ka saaran xagga dhaxaltooyadiisa isla waajibaadka ka saarnaa qofka dhintay.

Qodobka 192aad

1. Maamulaha waxaa loo xisaabayaa wakiilka qofka hawsha danta ka leh haddii uu la yimaado inta maamulka uu hayo dadaalka aabaha qoyska ee xilkaska ah, xataa haddii aan la gaarin natiijadii la rabay. Qofka danta ka leh hawsha waa inuu gutaa markaasi waajibaadka maamulubu magaciisa ku galay, kana xoreeyaa ballanqaadyada uu galay, una celiyaa dhammaan kharajka lagama maarmaanka ah ama faa'iidada leh ee ay keeneyso duruufta, ee ay la socdaan dulsaarka laga billaabo maalinta kharajkaasi la galay, kana magdhabaa dhibaatada ku soo gaartay maamulka daraadiis. Maamulaha xaq uma laha abaalgud hawlaha uu gutay dartood, haddii kuwaasi ayna ka mid ahayn shaqadiisa.

Qodobka 193aad

1. Haddii maamulahu uusan lahayn awood uu heshiis ku galo, mas'uul kama aha maamulkaas, inta uu ka faa'iideystay mooyee, ayadoo laga reebayo marka uu mas'uuliyaddiisu eysan ka dhalaneyn fal aan bannaaneyn.

2. Qofka hawsha loo qabtay waxaa saaran mas'uuliyad buuxda, xataa haddii uusan lahayn awood heshiis lagu galo.

Qodobka 194aad

Dacwadda ka dhalata maamulka macaamileed waxay ku dhaceysaa 3 sano, laga billaabo maalinta mid kasta ee dhinacyadda ka mid ah uu ogaaday xaqiisa, markastaba 15 sano laga billaabo maalinta xaqa uu dhashay.

MADAXA V
XEERKA

Qodobka 195aad

Waajibaadka ka dhasha xeerka toos ahaan iyo keli ahaan waxaa lagu nidaaminayaa qodobada sharciga ee sal u ah dhalashadooda.

BAABKA II

WAXYAABAHA KA DHASHA WAAJIBAADKA

Qodobka 196aad

1. Deynqabaha waa inuu gutaa waajibkiisa.
2. Hase yeeshee, lama warsan karo gudashadda waajibaadka dabiiciga ah (obbligazioni naturale).

Qodobka 197aad

Haddii ayna jirin axkaam sharciyeed, garsooraha ayaa goynayo haddii uu jiro waajib dabiici ah, marnabal waajibka dabiiciga ah ma noqon karo mid ka soo horjeedo nidaamka guud.

Qodobka 198aad

Deynqabaha uma bannaana inuu weydiisto in loo soo celiyo wixii asagoo raalli ah uu bixiyey si uu u guto waajib dabiici ah (obbligazioni naturale).

Qodobka 199aad

Waajibka dabiiciga ah (obbligazioni naturale) wuxuu sabab u noqon karaa waajib madani ah.

MADAXA I

GUDASHO DABIICI AH (Adempimento in natura)

Qodobka 200aad

1. Deynqabaha la daahay gudashadda deynta, sida ay qabaan qodobada 216 iyo 217, waxaa laasim ku ah in uu guto waajibka dabiiciga ah, haddii gudashadaas tahay mid suurtowdo.

2. Hase yeeshee, haddii gudashada dabiiciga ah ay tahay mid aad ugu culus deynqabaha, waxaa u bannaan in uu ku ekaado in uu bixiyo qadar lacag ah magdhaw ahaan, waxaase shardi ah in gudashada qaabkaas ah dhibaato weyn ayna u keenin deynlaha.

Qodobka 201aad

Ayadoo ay sidooda u jiraan xeerarka ku saabsan diiwaangelinta, waajibka lagu wareejinaayo mulkiyadda ama xaqa kale ee ku saabsan ceynta, waxaa ka dhalanayo wareejin sharciyeed ee mulkiyadda ama xaqa ceynta ah, haddii mowduuca waajibka uu yahay shey la hubo oo uu leeyahay deynqabaha.

Qodobka 202aad

1. Haddii waajibka wareejinta xaqa ceynta ah mowduuciisu yahay shey go'an xagga nooca (genere) xaqa ma wareegi karo haddii aan sheygaas la xadidin.

2. Haddii deynqabaha uusan gudanin waajibkiisa. deynlaha waxaa u bannaan asagoo ka haysta rukhsadda garsooraha, haddii degdeg jirtana garsooraha amar la'aantiisa in uu ku iibsado kharajka deynqabaha shey la mid ah noocaas. Waxaa kale uu warsan karaa qiimaha sheyga, ayadoo aba jeerba wax u dhimeyn xaqiisa magdhawga ah.

Qodobka 203aad

Waajibka ku saabsan wareejinta xaqa ceynta ah waxaa la socda dhiibista sheyga iyo dhowritaankiisa ilaa laga dhiibo.

Qodobka 204aad

1. Haddii ay waajib ku tahay deynsanaha in uu wareejiyo waajib ceyni ah ama uu ku saabsan yahay gudasho shaqo, ayna waajib ku tahay in uu dhiibo sheyga uusana dhiibin sheyga xataa kaddib markii loo digay (mora) wixii dhibaato ah oo

ka dhasha waxey noqonayaan korkiisa, xataa haddii taas uu qaadi lahaa deynluhu digniinta ka hor.

2. Hase yeeshee, dhibaatadu saarmi meyso deynqabaha xataa haddii loo digay, haddii la caddeeyo in sheyga mar walba ku baabi'i lahaa deynlaha agtiisa, haddii loo dhiibi lahaa. ayadoo laga reebayo marka deynqabuhu oggolaado inuu xambaarsado dhibaatooyinka yimaada si lama filaan ah.

3. Dhibaatada ka dhalata sheyga la xaday ee luma ama baaba'a, waxey saaran tahay tuuga.

Qodobka 205aad

Haddii heshiisyadda ama dabiicadda waajibka ay dhalinayaan in waajibka uu guto shakhsi ahaan deynqabaha, deynluhu wuu diidi karaa gudashadda waajibka uu sameeyo qof kale.

Qodobka 206aad

1. Haddii deynsanuhu uusan fulin waajibkiisa ku saabsan gudasho shaqo, waxaa u bannaan deynlaha in uu warsado Maxkamadda amar lagu fulinaayo waaibka haddii ay suuragal tahay ayadoo kharajka la saarayo deynsanaha

2. Xaaladda degdegga ah deynluhu waa uu fushan karaa waajibka, asagoo aan haysan amar Maxkamadeed ayadoo kharajka la saarayo deynsanaha.

Qodobka 207aad

Haddii dabiicadda waajibka ay ogoshahay, xukunka garsooraha ayaa la raacayaa xagga fulinta.

Qodobka 208aad

1. Haddii waajibka gudashadda shaqadu ku laasimineyso deynsanaha in uu dhowro sheyga, maamulo ama fulin-

ta waajibku uu u guto si foojignaan ah, deynsanuhu wuxuu noqonayaa qof gutay waajibkiisa markii uu la yimaado dadaalka laga doonayo qofka caadiga (Buon padre di famiglia), xataa haddii aan la gaarin dantii la doonayey, taas waa haddii xeerka ama heshiisku si kale sheegin.

2. Goor kastaba, deynqabaha wuxuu mas'uul ka yahay khiyaanadiisa ama gefkiisa culus.

Qodobka 209aad

Haddii waajibku ku saabsan yahay ka joogsasho shaqo laga doonayo deynsanaha lana khilaafo, waxaa u bannaan deynlaha in uu warsado baaba'inta wixii khilaafkaas keenay, wuxuuna warsan karaa Maxkamadda amar ku saabsan baaba'intaas, iyadoo kharajka la dulsaaraayo deynsanaha.

Qodobka 210aad

1. Haddii gudashada waajibka dabiiciga ah ay suurtowdo ama ay habboon tahay markii uu gudanaayo waajibka deynsanaha shakhsi ahaan, deynlaha waxaa u bannaan in uu ka helo Maxkamadda xukun ku laasiminaayo gudashada waajibka haddii kale in lagu xukumo ganaax.

2. Garsooraha haddii ay la noqoto in ganaaxa waxba ka tareyn madax adkaanta deynqabaha awgeed waxaa u bannaan in uu ganaaxa kordhiyo markastoo kordhinta ... tareyso.

Qodobka 211aad

Marka la helo gudashadda dabiiciga ah ee waajibka ama haddii deynqabaha uu ku adkeysto diidmadiisa ee ku saabsan gudashada waajibka, garsooraha wuxuu goynayaa qadarka magdhawga ah ee lagu waajibinaya deynqabaha, asagoo tixgelinayo dhibaatada gaartey deynlaha iyo tasarufka aan sababta lahayn ee deynqabuhu ku kacay.